

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja, spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES ter razveljavitvi Direktive 2000/46/ES

COM(2008) 627 konč. – 2008/0190 (COD)

(2009/C 218/06)

Svet je 30. oktobra 2008 sklenil, da v skladu s prvim in tretjim stavkom člena 47(2) in s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

„Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja, spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES ter razveljavitvi Direktive 2000/46/ES“

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 3. februarja 2009. Poročevalec je bil g. MORGAN.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 451. plenarnem zasedanju 25. in 26. februarja 2009 (seja z dne 26. februarja) s 156 glasovi za, 1 glasom proti in 10 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Glede na to, da se pri finančnih storitvah vse bolj uporablja elektronska obdelava podatkov, bi lahko sklepali, da elektronski denar že imamo. Obstajajo elektronski čitalniki in elektronsko sortiranje čekov, bankomati, terminali na prodajnih mestih in druge plačilne naprave, ki elektronsko preberejo plačilne in kreditne kartice. Vsi ti načini uporabe temeljijo na količini razpoložljivih sredstev na bančnem računu, ki so lahko omejena z denarnimi vlogami ali pa jih določa banka (npr. za kreditne kartice). V vseh teh primerih banka opravi pregled kreditne sposobnosti in verodostojnosti stranke ter v skladu s tem izda čekovne knjižice, plačilne in kreditne kartice. Dostop do elektronskega kreditnega sistema je odvisen od kreditne sposobnosti. Številne družbene skupine, ki imajo omejen dostop do bančnih storitev ali pa ga sploh nimajo, ne morejo sodelovati v tem sistemu.

1.2 Elektronski denar (e-denar) se razlikuje od drugih vrst denarja. Ni odvisen od dobroimetja, zahteva pa predplačilo, ki je nato pretvorjeno v elektronsko obliko gotovine, ki je shranjena na elektronski medij, s katerim upravlja izdajatelj. Elektronski medij, na katerem je shranjeno predplačilo, je lahko prenosen in je običajno v obliki predplačniške kartice ali spletno evidentiran in dostopen prek interneta. E-denar omogoča brezgotovinsko plačevanje (običajno) manjših vsot na različnih krajih, na primer na prodajnih mestih ali na spletu prek mobilnega telefona ali internetnega dostopa. Posedovanje e-denarja ni neposredno vezano na kreditno sposobnost. Zahteva se samo predplačilo.

1.3 E-denar najverjetneje ne bo nikoli izpolnil vseh potreb, ki jih zadovolji denar. Najbrž ne bo nikoli nadomestil škatle z bankovci po 500 evrov, skrite pod posteljo, lahko pa nam omogoči opravljanje transakcij, za katere s sabo nosimo kovance in bankovce. Kljub temu uvajanje tega sistema zaenkrat poteka zelo počasi. Uspešne pobude so povezane z razvojem v informacijski družbi. E-denar bi moral napredovati vzporedno z napredkom informacijske družbe. Moral bi biti denar informacijske družbe. Uporaba e-denarja bo v prihodnosti odvisna od podjetniških pobud in tehničnih inovacij v informacijski družbi. Namen te direktive je odstraniti ovire, ki upočasnjujejo izume in inovacije. EESO podpira ta cilj.

1.4 Evropska komisija je v poznih devetdesetih letih prejšnjega stoletja spoznala, da so izdajatelji elektronskega denarja omejeni na kreditne institucije, zato si je prizadevala za razširitev obsega podjetij, ki bi ponujala te storitve. Komisija je za razvoj tega trga sprejela Direktivo o elektronskem denarju (2000/46/ES), da bi olajšala dostop nekreditnim institucijam (institucijam za izdajanje e-denarja) do trga e-denarja.

1.5 Cilj Direktive o elektronskem denarju je bil ustvariti regulativni režim, ki bi se ustrezno odzval na tveganje, ki so ga predstavljale nove institucije za izdajanje e-denarja, in omogočil uspešen razvoj tehnologije in inovacij. Direktiva ni dosegla posebnega uspeha. E-denar je še daleč od tega, da bi nudil celotni potencial koristi, ki so se pričakovale od njega, in še ne velja za verodostojno alternativo gotovini.

1.6 Zato je Komisija opravila obsežen pregled razvoja elektronskega denarja. Ugotovila je, da nekatere določbe Direktive o elektronskem denarju ovirajo razvoj trga e-denarja in tehnološke inovacije. V procesu posvetovanja in ocenjevanja sta bila opredeljena dva glavna problema. Prvi problem sta nejasna opredelitev elektronskega denarja in področje uporabe Direktive o elektronskem denarju. Drugi problem je povezan s pravnim okvirom, ki ureja režim skrbnega in varnega poslovanja ter uporabo predpisov o preprečevanju pranja denarja pri storitvah izdaje e-denarja. Komisija je ugotovila, da je treba spremeniti večino določb direktive, zato je sklenila nadomestiti veljavno direktivo z novo direktivo, osnutek katere (COM(2008)627 konč.) obravnava to mnenje.

1.7 Cilj direktive je omogočiti oblikovanje novih, inovativnih in varnih storitev izdaje elektronskega denarja, zagotoviti dostop do trga novim udeležencem in spodbuditi resnično in učinkovito konkurenco med vsemi udeleženci na trgu. Po mnenju EESO je ta pobuda nastala ob pravem času, saj je udeležba potrošnikov v informacijski družbi od konca prejšnjega desetletja skokovito narasla in danes obstaja potlačeno in nezadovoljeno povpraševanje po potrošniku prijaznih e-denarnih instrumentih. Namen direktive je odstraniti ovire podjetniških pobud, ki lahko zadovoljijo to povpraševanje.

1.8 Uvedba novega regulativnega režima v finančnem sektorju bi se lahko izkazala za težavno zaradi krize v bančnem sistemu in splošne zaskrbljenosti nad neučinkovitostjo regulacije bank. EESO pa je kljub tem pomislekom zadovoljen, ker je predlagani režim ustrezen in sorazmeren. Novi predpisi ne veljajo za banke, ki so bile med ustanovami, odgovornimi za kreditno krizo. Znižanje zahtevanega ustanovnega kapitala služi samo zmanjšanju ovir za vstop na trg. Kapitalske rezerve institucij za izdajo e-denarja bodo sorazmerne s kapitalskimi rezervami bank. Sredstva, ki predstavljajo terjatve uporabnikov, bodo posebej zavarovana z omejenim obsegom naložb. Gre za neznatne denarne zneske. V primeru da bodo institucije za izdajo e-denarja postale pomemben dejavnik na plačilnem trgu, so v direktivi določbe o njeni spremembi v skladu z izkušnjami.

1.9 EESO je nekoliko zaskrbljen nad zaščito potrošnikov in poziva Komisijo, da spremeni direktivo glede omejitev nalaganja likvidnih sredstev in takojšnje pretvorbe prejetih vsot v elektronski denar, ter tako zaščiti likvidna sredstva hibridnih ustanov in odpravi pristojbino za predčasno prekinitev e-denarnih pogodb.

1.10 Gotovina je anonimna. Preprosta gotovinska transakcija ne razkrije identitete plačnika. Sistemi e-denarja so lahko anonimni ali pa razkrivajo identiteto. Višja omejitev shranjene vrednosti v višini 500 EUR bi morala k e-denarju pritegniti več potencialnih uporabnikov, zlasti tiste, ki imajo le omejen dostop do bančnih storitev ali pa ga sploh nimajo. Čeprav te omejitve ne bi smele predstavljati nesorazmernega tveganja za pranje denarja, ki bi bilo primerljivo s tveganjem v primeru visokih vsot gotovine, glede predlagane omejitve zneska še vedno ostajajo pridržki.

1.11 Proizvodnja kovancev in bankovcev predstavlja stroške, banke in trgovine pa imajo stroške z njihovo obdelavo. Očitno je, da je evropska javnost še vedno globoko navezana na gotovino kot plačilno sredstvo in obliko varčevanja. V današnjem obdobju negotovosti se je količina bankovcev v obtoku izredno povečala.

1.12 Direktiva sama še ne bo povzročila preobrata, bo pa odpravila ovire, ki pestijo podjetja in upočasnjujejo tehnološke inovacije. Nobena oblast ne more ukazati splošne uporabe e-denarja. Banke lahko pri tem prevzamejo vodilno vlogo, vendar razen uvedbe kartice Proton v Belgiji še niso dosegle velikega napredka. Uporaba potovalnih kartic, predplačniških kartic za mobilne telefone in internetne trgovine nedvoumno dokazuje, da se informacijska družba nagiba k širjenju uporabe e-denarja. Poleg tega je e-denar pogosto proizvod drugega podjetja, zato je lahko izdajatelj pogosto hibridno podjetje, ki se ne ukvarja samo z e-denarjem. Povezava med e-denarjem in drugimi poslovnimi modeli velja za ključno pri uveljavljanju e-denarja. Namen direktive je podpiranje tega razvoja, zato jo EESO podpira.

1.13 Ena glavnih skrbi se nanaša na oblikovanje predpisov o preprečevanju pranja denarja. EESO ne more sprejeti dejstva, da direktivi postavljata protislovne omejitve zneskov, kar povzroča nesprejemljivo pravno zmedo. Če naj prevladajo omejitve zneskov iz te direktive, je treba spremeniti direktivo o preprečevanju pranja denarja.

1.14 EESO poziva države članice, da pri izvajanju nove direktive sprejmejo pozitivne ukrepe. Pomembno je, da se predpisi pripravijo po posvetovanju s to panogo in oblikujejo tako, da ne bodo po nepotrebnem bremenili izdajateljev e-denarja ali njihovih strank, kadar bo šlo za majhne denarne vsote. V skladu s sprejetim pristopom odločajo nacionalni organi o tem, ali bodo to mlado panogo podprli ali pa zatrli. EESO meni, da bi morale to panogo podpreti vse države članice.

1.15 Ta direktiva je pomembna, saj bi lahko imela dolgoročne posledice. EESO poziva obstoječe in potencialne akterje na področju e-denarja, da v luči te direktive ponovno ocenijo svoje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti. Trg dobiva še drugo priložnost.

2. Uvod

2.1 V točkah 2.2, 2.3 in 2.4 so pojasnjene glavne lastnosti elektronskega denarja in njegova povezanost z informacijsko družbo. Obstajajo številni primeri, ki ponazarjajo, kako vključenost potrošnikov v informacijsko družbo vodi v sprejemanje e-denarja.

2.2 Eden teh primerov je uporaba kartic RFID⁽¹⁾. Na čip RFID je mogoče shraniti denarne vrednosti, zato se ga pogosto uporablja za plačilo dostopa v prometne sisteme. V Hongkongu so leta 1997 uvedli kartico Octopus, pametno brezstično vrednostno kartico, ki jo je mogoče vedno znova napolniti. Uporabljajo jo kot plačilno sredstvo za skoraj ves javni prevoz v Hongkongu, poleg tega pa z njo plačujejo tudi v minimarketih, supermarketih, restavracijah s hitro hrano ter jih uporabljajo za plačila na uličnih parkirnih avtomatih, prodajnih avtomatih itd. Kartico uporablja 95 % hongkonških prebivalcev v starosti od 16 do 65 let. Ta primer kaže, kako potrošniška uporaba sredstva informacijske družbe vodi v širitev e-denarja. V Londonu je danes v javnem prevozu splošno razširjena uporaba kartice Oyster, brezstične kartice RFID. Uporabniki pričakujejo razširitev njene uporabe na kioske, minimarkete in restavracije s hitro hrano, ki so zgoščeni okoli prometnih vozlišč in postaj. V Združenem kraljestvu in drugih državah članicah bo s širšim sprejemanjem kartic RFID gotovo prišlo do tega razmaha.

2.3 Bolj razširjen primer je predplačniški račun za mobilne telefone, ki ga je že mogoče uporabljati za plačevanje najrazličnejših storitev – od telefonskih linij za pomoč pri računalniških problemih do sodelovanja v nagradnih igrah, darovanja v dobrodelne namene, interaktivnih iger, zabave za odrasle ter novic in informacijskih storitev. Predplačniški telefonski račun je podobno kot predplačniške potovalne kartice opredeljen kot e-denar, ko na njem shranjeno vrednost začnejo sprejemati še druga podjetja, ne le ponudniki prevoza in telefonije.

⁽¹⁾ Pri tehnologiji RFID – radiofrekvenčne identifikacije (*Radio Frequency Identification*) – gre za uporabo elektronskega čipa, ki je lahko vgrajen v različne medije, kot so etikete na izdelkih ali osebne izkaznice. Čip lahko preberemo z brezžičnim čitalcem, ki se ga moramo samo dotakniti s kartico. Gre za t.i. brezstično aplikacijo. V karticah za dostop v stavbe, kakršne se uporabljajo na EESO, se uporablja tehnologija RFID.

2.4 Tudi internet spodbuja e-denar, saj lahko ta zadovolji dve pomembni potrebi. Pri večini internetnih aplikacij za posle podjetij s potrošniki je potrebna kreditna transakcija, kar avtomatično izloči osebe brez dostopa do bančnih storitev, ker nimajo kreditnih ali plačilnih kartic. Z uporabo kartice za e-denar bi lahko tudi te osebe koristile ponudbo na internetu. Na internetu se je izrazito povečalo tudi število transakcij med potrošniki (C2C), ki jih spodbujajo spletne dražbene hiše, kot je eBay. Pri poslih potrošnikov s potrošniki niso možne transakcije s kreditnimi ali plačilnimi karticami; plačilo mora biti opravljeno z varnim e-denarjem. To razlaga pojav sistemov, kot je PayPal⁽²⁾, ki je simbiotično povezan z eBayjem.

2.5 Uporaba potovalnih kartic, predplačniških kartic za mobilne telefone in internetne trgovine dokazuje, da informacijska družba širi uporabo e-denarja. Dokazuje pa tudi, da je lahko e-denar stranski proizvod nekega drugega podjetja, zato je izdajatelj e-denarja pogosto hibridno podjetje. Povezava med e-denarjem in drugimi podjetji velja za ključno pri uveljavljanju e-denarja. V skladu s tem je bila pripravljena tudi direktiva.

2.6 Kreditne ustanove, kot so banke, imajo vse potrebne značilnosti, da postanejo izdajateljice e-denarja, poleg tega pa delujejo v okviru ustreznih regulativnih sistemov. Kreditne ustanove so do določene mere prevzele pobudo. V Belgiji je kartica Proton proizvod bančnega konzorcija. Združuje plačilno kartico in funkcijo denarne kartice, njena uporaba pa je močno razširjena med bančnimi strankami v Belgiji. Pričakovati je, da se bo začelo uporabljati več takšnih kombiniranih kartic z brezstično funkcijo plačevanja z e-denarjem, ki bo temeljila na tehnologiji RFID. Kljub temu vlada očitno navzkrižje interesov med e-denarjem in drugimi proizvodi kreditnih ustanov, kot so kreditne in plačilne kartice.

2.7 Podatki o omejenem številu institucij za izdajo e-denarja, ki imajo neomejeno dovoljenje (20 institucij za izdajo e-denarja in 127 subjektov z odobreno opustitvijo), in o majhni količini izdanega e-denarja (trenutno skupna količina e-denarja v EU znaša 1 milijardo EUR, gotovina pa 600 milijard EUR) kažejo, da e-denar v večini držav članic še ni zares uveljavljen. Poleg tega količina gotovine stalno raste od uvedbe evra leta 2002.

⁽²⁾ PayPal je nastal kot ustanova za izdajanje e-denarja, ki jo ureja organ Združenega kraljestva za finančne storitve (Financial Services Authority, FSA). Pozneje se je preoblikoval v kreditno ustanovo in ima danes sedež v Luksemburgu.

2.8 Zato je Komisija opravila obsežen pregled razvoja elektronskega denarja. V procesu posvetovanja in ocenjevanja sta bila opredeljena dva glavna problema z veljavno Direktivo o elektronskem denarju. Prvi problem sta nejasna opredelitev elektronskega denarja in obseg direktive. Drugi problem je povezan s pravnim okvirom, ki obsega režim skrbnega in varnega poslovanja ter uporabo predpisov o preprečevanju pranja denarja pri storitvah izdaje e-denarja.

2.9 Poleg tega bo novembra 2009 začela veljati Direktiva o plačilnih storitvah 2007/64/ES, ki je pomembna, ker vzpostavlja poseben režim za plačilne institucije, ki je podoben režimu institucij za izdajo e-denarja. Direktiva o plačilnih storitvah ni skladna z Direktivo o elektronskem denarju, kar bo v kratkem povečalo pravno negotovost, če veljavni režim Direktive o elektronskem denarju ne bo revidiran.

2.10 Posledica vsega naštetega je, da je treba spremeniti večino določb Direktive o elektronskem denarju, zato je bilo sklenjeno, da se veljavna direktiva nadomesti z novo direktivo, katere predlog obravnava to mnenje.

3. Kratka vsebina direktive

3.1 Cilj direktive je omogočiti oblikovanje novih, inovativnih in varnih storitev izdaje elektronskega denarja, zagotoviti dostop do trga novim udeležencem in spodbuditi resnično in učinkovito konkurenco med vsemi udeleženci na trgu. Po pričakovanjih naj bi inovacije na plačilnem trgu ustvarile vidne koristi za potrošnike, podjetja in na splošno za evropsko gospodarstvo, ustvarjalne rešitve pa naj bi spodbudile hitro izvrševanje plačil, praktičnost uporabe in nove funkcionalnosti za elektronsko družbo 21. stoletja.

3.2 Pojasnjena je opredelitev e-denarja: „elektronski denar“ pomeni denarno vrednost, ki predstavlja terjatev do izdajatelja, ki je shranjena v elektronski obliki in izdana na podlagi prejema denarnega zneska (člen 2(2)). Direktiva se ne uporablja za „anonamske“ („zaprtozančne“) predplačniške instrumente, katerih načini uporabe so omejeni (člena 1(3), 1(4)).

3.3 Področje uporabe nove direktive olajša ustanavljanje institucij, ker velja za izdajatelje večnamenskih („odprtozančnih“) elektronskih bonov, kot so kartice RFID in kartice mobilnih telefonov, ter obsega e-denar, ki se nahaja na strežniku.

3.4 Dejavnosti institucij za izdajo e-denarja so obširneje opredeljene v členih 8 in 9. Razdelimo jih lahko na dve razsežnosti. V okviru prve je mogoča širša ponudba plačilnih storitev, kot so opredeljene v prilogi Direktive o plačilnih storitvah,

vključno z odobritvijo kreditov, opravljanjem pomožnih storitev in upravljanjem plačilnih sistemov. V okviru druge razsežnosti izdajatelji e-denarja smejo opravljati druge dejavnosti, na primer trgovinske ali telekomunikacijske, kot del običajnega poslovanja. V drugem primeru ne bo več treba ustanavljati neodvisne in enakovredne institucije za izdajo e-denarja, treba pa bo zaščititi sredstva e-denarja v skladu z določbami Direktive o plačilnih storitvah. Odobritev takšnih hibridnih institucij za izdajo e-denarja bi morala spodbuditi in povečati izdajanje e-denarja.

3.5 Pravica do unovčenja je namenjena zaščiti potrošnikov. Opredeljena je v členu 5: države članice zagotovijo, da izdajatelji elektronskega denarja na zahtevo imetnika v vsakem trenutku in v nominalni vrednosti unovčijo denarno vrednost elektronskega denarja, ki ga hranijo. Ta določba je povzročala težave ponudnikom mobilne telefonije, pri katerih je bilo predplačilo namenjeno telefonskim storitvam, a ga je bilo mogoče uporabljati tudi za nakupe; vendar te primere zdaj urejajo določbe v členu 5.

3.6 Režim skrbnega in varnega poslovanja v glavnem sledi določbam v ustreznih členih Direktive o plačilnih storitvah. Vendar so v njej specifične določbe, da bo režim ustrezal tveganjem, ki so povezana s tem. Obstajajo različni vidiki.

3.6.1 Direktiva o elektronskem denarju določa, da mora imeti institucija za izdajo e-denarja ustanovni kapital v višini 1 milijona EUR. Danes velja prepričanje, da je ta znesek pretiran glede na tveganja, povezana s tem, in predstavlja oviro inovativnih MSP na področju e-denarja. V novem osnutku je ustanovni kapital znižan na 125 000 EUR.

3.6.2 Poleg ustanovnega kapitala morajo institucije za izdajo e-denarja imeti likvidna sredstva (lastne viře sredstev), ki predstavljajo delež njihovih neporavnanih obveznosti. V Direktivi o elektronskem denarju je ta delež znašal 2 %. V novi direktivi se zahteva 5-odstotni delež najvišjega zneska – bodisi elektronskega denarja v obtoku bodisi mesečnega obsega plačil – vendar se ta delež zmanjšuje z večanjem obsega.

3.6.3 Za vlaganja v likvidna sredstva, ki predstavljajo vrednost elektronskega denarja v obtoku, obstajajo omejitve, a le če izdajatelj e-denarja opravlja neplačilne storitve (člen 9).

3.6.4 Predlagane spremembe režima o preprečevanju pranja denarja v Tretji direktivi o preprečevanju pranja denarja so skladne s potrebami te panoge in prakso. Omejitev vrednosti e-denarja, ki jo je treba vedno sprejeti v zameno za gotovino, je s 150 EUR zvišana na 500 EUR (člen 16).

3.6.5 Direktiva o elektronskem denarju je dovolila, da države članice opustijo večino zahtev po odobritvi, da bi olajšala ustanavljanje institucij in inovacije novih udeležencev. Države članice so te opustitve uporabljale nedosledno, kar je ustvarilo neenake konkurenčne pogoje za udeležence na trgu. V skladu z novim režimom opustitve ostajajo (člen 10), vendar – kakor je zapisano v Direktivi o plačilnih storitvah – institucije za izdajo e-denarja, za katere veljajo opustitve, ne smejo delovati prek meja države članice. Z drugimi besedami: kjer veljajo opustitve, ni čezmejnih poslov.

4. Gospodarski in družbeni vidik

4.1 Napredek pri doseganju lizbonskih ciljev je v velikem interesu EESO. Ta direktiva si zasluži našo podporo, ker podpira doseganje lizbonskih ciljev za rast in delovna mesta med drugim s tehnološkimi inovacijami, podjetniškimi pobudami, ustvarjalnostjo na internetu in ustanavljanjem MSP, kar bo vodilo v razvoj elektronske družbe 21. stoletja.

4.2 Uvedba novega regulativnega režima v finančnem sektorju bi se lahko izkazala za težavno zaradi krize bančnega sistema in splošno zaskrbljenostjo nad neučinkovitostjo regulacije bank. EESO pa je tem skrbem navkljub zadovoljen, ker je predlagani režim ustrezen in sorazmeren; in sicer zaradi naslednjih razlogov:

— Predpisi so oblikovani za inovativna MSP plačilne skupnosti. Do trenutne bančne krize je prišlo zaradi kreditne izpostavljenosti bank. Institucije za izdajo e-denarja ne bodo smele izdajati kreditov na podlagi sredstev uporabnika, tako da ne bo prišlo do tveganj.

— Zaradi zahteve po lastnih sredstvih (točki 3.5.1 in 3.6.2) ustanovni kapital v višini 125 000 EUR raste sorazmerno z rastjo likvidnih sredstev. Znižanje zahtevanega ustanovnega kapitala služi samo zmanjšanju ovir za vstop na trg. V direktivi so določene visoke kapitalske zahteve za višja likvidna sredstva.

— Kapitalske rezerve institucij za izdajo e-denarja bodo sorazmerne s kapitalskimi rezervami bank in sredstva, ki predstavljajo terjatve uporabnikov, bodo posebej zaščitena z omejenim obsegom naložb.

— Gre za neznatne denarne zneske. V primeru da bodo institucije za izdajo e-denarja postale pomembna sila na plačilnem trgu, so v direktivi določbe o njeni spremembi v skladu z izkušnjami.

4.3 EESO ima nekaj pomislekov glede zaščite potrošnikov, zato poziva Komisijo k naslednjim spremembam direktive:

4.3.1 Omejitve financiranja likvidnih sredstev trenutno veljajo samo za hibridne institucije za izdajanje e-denarja. Te določbe pa bi morale zaradi večje varnosti strank veljati za vse institucije za izdajo e-denarja.

4.3.2 Institucije za izdajo e-denarja ne smejo hraniti denarja strank v obliki denarne vloge, temveč morajo prejeti denar takoj pretvoriti v e-denar. Ta zaščitni ukrep v direktivi ni jasno izražen.

4.3.3 Člen 9 je treba spremeniti in v njem jasno izraziti zahtevo, da morajo hibridne institucije posebej zavarovati likvidna sredstva v zvezi z neporavnanimi obveznostmi v e-denarju.

4.3.4 V skladu s členom 5(4) se za unovčenje ob prenehanju veljavnosti pogodbe ne sme zaračunati pristojbine, v skladu s členom 5(5) pa se pristojbina sme zaračunati v primeru predčasne prekinitve pogodbe. Drugo določbo bi bilo treba črtati, ker se unovčenje med veljavnostjo pogodbe in po prenehanju veljavnosti pogodbe ne razlikuje, rezultat pa bi lahko bil vzorec prekinitvev pogodb, ki bi spodkopaval zahtevo skrbnega in varnega poslovanja glede dobrega poznavanja svojih strank.

4.4 Tako kot se razlikuje odnos do gotovine med posameznimi kulturami EU, se razlikuje tudi odnos do tehnologije. Hitrost in masovnost sprejemanja elektronske pošte in interneta lahko služita kot merilo za verjetno sprejemanje e-denarja. Eden od dejavnikov so tudi demografske značilnosti trgovskega in storitvenega sektorja. Obstaja večja verjetnost, da bodo e-denar med prvimi sprejela večja podjetja. Zaradi teh in drugih razlogov, povezanih z običaji držav članic, bi bilo nerazumno pričakovati, da bo sprejemanje e-denarja potekalo enako hitro po vsej EU.

4.5 Od približno dvajsetih do danes pooblaščenih institucij za izdajo denarja jih je 15 bilo pooblaščenih v Združenem kraljestvu. K temu je prispevala pozitivna politika organa Združenega kraljestva za finančne storitve (Financial Services Authority, FSA) glede e-denarja. FSA je zlasti svetoval temu sektorju, da bi zagotovil izvedljivost predpisov Združenega kraljestva v praksi, kar mu je tudi uspelo. EESO poziva vse države članice, da v zvezi z novo direktivo sprejmejo podobne pozitivne ukrepe. Takšne politike bi morale prispevati k pospešitvi sprejemanja e-denarja po vsej EU.

4.6 Ena glavnih skrbi se nanaša na oblikovanje predpisov o preprečevanju pranja denarja. Tretja direktiva o preprečevanju pranja denarja vsebuje člen, ki daje državam članicam možnost, da za e-denar ne uporabijo ukrepov skrbnega preverjanja strank ali jih preložijo (poenostavljen režim skrbnega preverjanja strank), kadar shranjena vsota na napravi, ki je ni mogoče ponovno napolniti, ne presega 150 EUR ali na napravi, ki jo je mogoče ponovno napolniti, ne presega več kot 2 500 EUR v koledarskem letu. Ti omejitvi v Direktivi o plačilnih sredstvih in predlagani reviziji Direktive o elektronskem denarju znašata 500 EUR in 3 000 EUR. EESO ne more sprejeti dejstva, da direktivi postavljata protislovne omejitve zneskov, kar povzroča nesprijemljivo pravno zmedo. Če naj prevladajo omejitve zneskov iz te direktive, je treba spremeniti direktivo o preprečevanju pranja denarja.

4.7 Gotovina je anonimna. Preprosta gotovinska transakcija ne razkrije identitete plačnika. Sistemi e-denarja so lahko anonimni ali pa razkrivajo identiteto. Problem je nastal, ker so države članice pri izvajanju Direktive o elektronskem denarju privedle do skrajnosti načelo dobrega poznavanja svojih strank. Številni uporabniki bodo želeli pri transakcijah nižjih vrednosti ohraniti anonimnost. V Združenem kraljestvu so se pri izvajanju Direktive o elektronskem denarju ukrepi dobrega poznavanja strank začeli uporabljati šele, ko je stranka razvila znatno stopnjo aktivnosti. Višja omejitev shranjene vrednosti v višini 500 EUR bi morala k e-denarju pritegniti več potencialnih uporabnikov, zlasti tiste, ki imajo le omejen dostop do bančnih storitev ali pa ga sploh nimajo. Čeprav te omejitve ne bi smele predstavljati nesorazmernega tveganja za pranje denarja, ki bi bilo primerljivo s tveganjem v primeru visokih zneskov gotovine, glede predlagane omejitve še vedno ostajajo pridržki.

4.8 E-denar olajša finančno vključenost. V družbi, ki vse bolj pričakuje plačilo s plačilno ali kreditno kartico, je lahko zelo privlačna možnost za pridobitev gotovinske kartice, ki jo je nato mogoče uporabljati za kreditne in plačilne transakcije. Ta možnost bi lahko prinesla koristi zlasti določenim družbenim skupinam, na primer priseljencem, osebam, ki imajo le omejen dostop do bančnih storitev ali pa ga sploh nimajo, ter v nekaterih okoliščinah mladim in invalidom. EESO skrbi, da so prav te skupine najbolj ranljive tudi z vidika zaščite potrošnikov. Države članice morajo pri izvajanju direktive to ranljivost upoštevati.

V Bruslju, 26. februarja 2009

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Mario SEPI
